

B.

Mødet den 25. Februar 1926.

(For lukkede Døre).

Fraværende: P. Baunsgaard, H. P. Christensen og J. Chr. Møller.

I Mødet deltog Forretningsudvalget for Universitetssamvirket, d'Hrr Overlæge Albech, Overretssagfører Andr. Christensen, Lektor V. R. Møller og Overlæge Strandgaard.

1. (J. Nr. 666—1925). **Henvendelse fra Universitetssamvirket angaaende Oprettelse af et Universitet i Aarhus.**

Borgmesteren bød Samvirkets Forretningsudvalg velkommen og gav Ordet til Overlæge Albech.

Overlæge Albech rettede paa Universitetssamvirkets Vegne følgende Henvendelse til Byraadet:

»Højtærede Forsamling, Herr Borgmester, mine Damer og Herrer!

Universitetssamvirket har overdraget os, dets Forretningsudvalg at henvende os til Byraadet og anmode dette om nu at virke for Universitetssagens Løsning, saaledes at Aarhus i Overensstemmelse med Universitetsbetænkningens Flertal faar sit gamle Ønske om at blive Universitetsby opfyldt.

Efter at have drøftet Forholdene er vor Bestyrelse kommen til den Overbevisning, at Tiden til at handle er kommen.

Som det vil være Dem bekendt, henvendte Samvirket sig i November ved en Deputation til Undervisningsministeren, Finansministeren og til begge Finansudvalgene og bad dem om, at Sagen maatte blive gennemført i denne Rigsdagssamling, saaledes at Etatsraad Filtenborgs store Dotation kan blive bevaret til sit oprindelige Formaal, som Kommunitetsmidler til et Universitet i Aarhus.

Efter de Svar, Deputationen fik paa sine Henvendelser, har det været berettiget at vente, at Undervisningsministeren vilde forelægge et Forslag om Oprettelse af et Universitet i Aarhus efter Udvalgsflertallets Plan, og at denne vilde blive velvilligt modtaget af Rigsdagen. Rigsdagssamlingen nærmer sig nu sin Afslutning, uden at der er forelagt et saadant Forslag.

Vi har det Indtryk, at vore Modstandere søger at skyde Sagens Afgørelse ud i en usikker Fremtid. Dette maa ikke ske, thi Aarhus har i Øjeblikket store Muligheder for at faa det Værk, som det har arbejdet for i mere end 40 Aar, fuldført, og disse Muligheder kunde ganske forspildes ved en Udsættelse.

1. Aarhus kan nu støtte sig til Udvalgets store Flertal, indenfor hvilket findes alle Universitetets Repræsentanter.
2. Aarhus har Etatsraad Filtenborgs store Dotation paa Haanden og desuden et ret anseeligt Fond indsamlet blandt private Bidragydere i Byen.
3. Der findes i vor By en igennem mange Aar

oparbejdet og vidt udbredt Interesse for, at Aarhus kan blive Universitetsby.

Hvis Sagen ikke løses nu, vil Filtenborgs Gave gaa tabt, og ogsaa en stor Del af de tegnede og indbetalte Bidrag. Det kan heller ikke ventes, at den varme Interesse for Sagen og Offervillien vil kunne holdes levende, hvis dette gunstige Øjeblik til Sagens Gennemførelse forsømmes, og hvis Sagen udsættes i et Aaremaal, vil Udvalgsbetænkningen blive forældet, og Sagen vil da til sin Tid tages op af andre Mænd.

Vi mener derfor nu, at der maa handles med Vægt, og at Byen maa vise sin Villie til at bringe ogsaa de økonomiske Ofre, som Gennemførelsen af denne store Sag, der vil løfte vor By op i et højere Plan, maatte kræve.

Vi beder derfor Dem, Herr Borgmester, og det høje Byraad, som kan tale Byens Sag med den største Autoritet, at henvende Dem til Regering og Rigsdag og anmode om, at Forslag om Øprettelse af et Universitet i Aarhus maa blive forelagt Rigsdagen i indeværende Samling og gennemført snarest muligt, og vi beder Dem som Udtryk for Byens Offervillie give Regeringen Tilsagn om 2 Millioner Kroner, hvoraf den ene maa bevilges af Byens Midler, men den anden kautionerer for de Midler, som dels alt ere indsamlede og dels bliver indsamlede blandt Borgere i Aarhus.

Der er indtil nu tegnet 350000 Kroner, hvoraf 265000 Kroner er indbetalte og indstaar i Privatbanken. Indsamlingen, som har været standset i 5 Aar, bliver nu genoptaget,

og det er vort Maal at bringe denne Fond i Løbet af 5 Aar op til 1 Million Kroner.

Det er en Forudsætning, at Staten paatager sig Driftsudgifterne. Det forekommer os ogsaa at være ikke blot ønskeligt men ogsaa rimeligt, at Staten yder et Bidrag til det første Anlæg, saaledes at dette kan blive saa fyldigt, som det kan skabes for de Midler, som kan skaffes til Veje.«

B o r g m e s t e r e n takkede Deputationen for Henvendelsen og gav Tilsagn om, at Byraadet gerne vilde tage Del i Arbejdet.

Efter at Deputationen havde trukket sig tilbage, førtes en Forhandling om Spørgsmaalet.

B o r g m e s t e r e n anbefalede Byraadet at tage velvilligt paa Sagen. Det var naturligvis mange Penge at ofre, idet der jo var Tale om 1 Mill. Kr. foruden at kautionere for 1 Million til, og hvor stor en Del af disse, der vilde indkomme ved Indsamlingen, vidste man jo ikke. Byraadet havde for lang Tid siden stillet i Udsigt at afgive de nødvendige Arealer af Jorden mellem Trøjborgvej og Artillerikasernen, og det var anført i Kommissionens Betænkning. Der skulde i den Anledning forhandles med Tømmerhandelen og Savværket, men det kom man forhaabentlig let over. Denne Jord var mange Penge værd; andre Byer, f. Eks. Viborg tilbød ogsaa at stille Arealer til Raadighed, men der laa de langt fra Byen og havde ingen nævneværdig Betydning for denne; men selvfølgelig kunde det med nogen Ret siges, at de var lige saa meget værd til Formaalet. Taleren kunde tænke sig Sagen gennemført saaledes, at Kommunen tager lige Del med Staten i Bygningernes Opførelse, hvorimod Staten selvfølgelig maa holde Universitetet i Drift og lønne Profes-

sorerne. Det blev dog ikke paa en Gang, at der blev Brug for disse Beløb, idet Arbejdet jo blev fordelt over flere Aar, og i saa Fald var det vel overkommeligt for Byen. Pengene maatte naturligvis laanes, men hvis Kommunen kunde slippe med 1 Mill. Kr. for at faa et Universitet, maatte det kaldes en god Forretning for Byen. Taleren vilde bede Medlemmerne tænke over Sagen, som der helst skulde være Enstemmighed om, og maa-ske kunde man saa paa næste Møde vælge et Udvalg til at komme med en Indstilling og eventuelt træde i Forhandling med Regering og Rigsdag om Spørgsmaalet.

P. P e t e r s e n antog, at der nok kunde blive Enstemmighed derom, for ingen havde vel tænkt, at man fik et Universitet gratis, og de Ofre, der var Tale om, var vel ikke helt uoverkommelige, naar de fordeltes paa en Aarrække. Taleren havde det Indtryk, at Borgmesteren nu havde skiftet Anskuelse, idet han tidligere havde udtalt, at det var heldigst, hvis Byraadet holdt sig i Baggrunden og lod andre arbejde for Sagen; men nu syntes det, som om Byraadet skulde i Spidsen.

B o r g m e s t e r e n indrømmede dette; men nu var man kommen til det Tidspunkt, at private ikke kan gøre mere alene. Samvirket havde haft Foretræde og var bleven velvilligt modtaget, men nu var Tiden, at Byraadet ogsaa burde røre paa sig, efter at private havde banet Vej derfor. Samvirket vilde i den kommende Tid gøre et stort lokalt Agitationsarbejde og paatænkte ogsaa et Møde med de jydsk Rigsdagsmænd. Arbejdet var altsaa nu kommet saa langt frem, at Byraadet maatte træde til.

P. P e t e r s e n takkede for Oplysningerne og kunde fuldstændig slutte sig dertil.

H o l s t K n u d s e n havde den Anskuelse, at denne Sag var den største, som Aarhus Byraad havde beskæftiget sig med igennem mange Aar og bortset fra Marselisborgsagen maaske den største, der nogen Sinde havde foreligget for Byen. Taleren haabede derfor, at Byraadet kunde samle sig enstemmig om at lægge alle Kræfter ind paa at fremme Sagen, selv med betydelige Ofre for Byen. Borgmesteren havde vist fuldstændig Ret i, at nu maa Byraadet træde til, ellers vilde Sagen gaa i Staa, og det hastede i høj Grad, for der skulde et stort Apparat til, før Sagen kunde komme for Rigsdagen.

B o r g m e s t e r e n troede ikke paa et Lovforslag i indeværende Samling, saa det var vist rigtigst at vente til næste Møde med at vælge Udvalg, da Medlemmerne ikke nu var forberedt derpaa.

M. B r a m m e r sluttede sig til Holst Knudsens Udtalelser og vilde ogsaa anbefale Byraadet at tage velvilligt paa Sagen og fremme den hurtigst muligt. Det havde netop stor Betydning at faa den hurtig frem, idet man stod overfor store Ting, der skulde gennemføres, særlig Nationalmuseet og det kgl. Teater. Ministeriets sidste Idé var at skaffe Penge dertil ved et Præmieobligationslaan, og hvis der paa Rigsdagen var Stemning for dette, kunde Universitetet maaske komme med deri; i hvert Fald burde Sagen tages op nu, ellers blev Universitetet let skudt ud til Fordel for det andet. M. H. t. den af Samvirket foreslaaede Form, at give Tilsagn om 1 à 2 Mill. Kr., saa var det næppe heldigt, at det straks blev publiceret, at Byraadet vil kautionere for den Mill. Kr., som man paatænkte at indsamle, for det vilde næppe støtte den private Indsamling.

B o r g m e s t e r e n gav Dr. Brammer Ret heri og henstillede, at man foreløbig ikke nævner noget om disse Beløb. Taleren antog, at Sagen vilde forme sig saaledes, at Byraadet retter en Henvendelse til Undervisningsministeren og maa-
ske til Finans- og Statsministeren om at faa Foretræde og saa meddeler, at Byen vil stille Grund til Raadighed og tillige yde noget mere; men man burde næppe tilbyde noget bestemt Beløb, idet det maatte være Statens Sag at stille Krav, som der saa kunde forhandles om. Et Universitet kunde ikke vokse op paa et Par Aar; der vilde nok gaa en halv Sneg Aar, og saa kunde Samfundet nok bære Udgiften, naar blot Viljen var til Stede. Til et fuldt færdigt Universitet var Bygningerne kalkuleret til 12 Mill. Kr.; men et enkelt Falkultet kunde nok oprettes for 1 Mill. Kr., og Halvdelen af dette Beløb kunde Kommunen jo nok skaffe. Men foreløbig burde der altsaa ikke meddeles noget om, hvad man tænkte sig at ville bidrage dertil.

Det vedtoges at sætte paa Dagsordenen for næste Møde Nedsættelse af et Udvalg til at forhandle med Ministeriet om Spørgsmaalet.

2. (J. Nr. 27⁵⁹—1925). **Andragende om Kommunens Garanti for Statsbyggelaan til Tilskærer N. C. Sørensen.** — 2. Behandling.

Bevilgedes.

3. (J. Nr. 27⁶⁹—1925). **Forslag om Garanti for Kommunens Ejendomme ved Poul Møllers Vej.** — 2. Behandling.

Vedtoges.

4. (J. Nr. 27⁸⁶—1925). **Andragende fra Snedkermester R. E. Hviid om Statslaan til et Byggeforetagende ved Jerichausgade.**

Anbefaledes.

5. (J. Nr. 27⁸⁷—1925). Andragende fra Murer-
mester N. A. Jensen om Statslaan til et Bygge-
foretagende ved Jerichausgade.
Anbefaledes.
6. (J. Nr. 27⁴⁶—1925). Andragende fra Murer-
mester A. R. Skaade om Statslaan til et Bygge-
foretagende ved Fredericiagade.
Anbefaledes.
7. (J. Nr. 27⁸⁶—1925). Andragende fra Overportør
J. P. Madsen om Statslaan til et Byggeforeta-
gende ved Villemoesgade.
Anbefaledes.
8. (J. Nr. 27⁹²—1925). Andragende fra Arbejdernes
Produktionsforening om Statslaan til et Bygge-
foretagende i Studsgade.
Anbefaledes.
9. (J. Nr. 25²²—1925). Andragende om Fornyelse
af Beværterbevilling for »A/S Fotorama«.
Anbefaledes.
10. (J. Nr. 25²¹—1925). Andragende fra Gæstgiver
J. Sørensen om Beværterbevilling i Turist-
hotellet, Fredensgade.
Borgmesteren oplyste, at Sørensen for 1
Aars Tid siden solgte Ejendommen, men havde
maattet overtage den igen, og da han tidligere
havde købt Borgerskaber til Nedlægning for at faa
Bevilling, havde Nævnet ment at maatte anbefale
hans Andragende.
Anbefaledes.
11. (J. Nr. 25²³—1925). Andragende fra Restauratør
A. Rasmussen, »Bernina«, om Tilladelse til at
holde aabent til Kl. 12 Nat.

Bevillingsnævnet kan ikke anbefale Andra-
geudet.

Kunde ikke bevilges.

12. (J. Nr. 28—1925). **Andragende fra Arbejdernes Fællesorganisation om yderligere Understøttelse i Anledning af Arbejdsløsheden.**

Budgetudvalget indstiller, at der yderligere stilles et Beløb paa 7000 Kr. til Raadighed for Hjælpekassen, idet det samtidig tilkendegives denne, at den herefter ikke kan forvente yderligere Bevillinger.

Indstillingen vedtoges.

13. (J. Nr. 660—1925). **Meddelelse om en paa et Møde af Byggefagets Arbejdere vedtaget Resolution angaaende Tilskud til Boligbyggeri.**

Resolutionen lød saaledes:

»Byggefagenes Arbejdere, forsamlet til Møde i Aarhus, anmoder om fortsat Støtte i Form af Laan til Boligbyggeriet, idet der særlig gøres opmærksom paa, at Staten har nedrevet 340 Lejligheder i Aarhus som Følge af Banegaardsordningen.

Endvidere gør vi opmærksom paa, at Arbejdet paa den ny Banegaard, der var tænkt som Vinterarbejde, endnu ikke er paabegyndt.«

B o r g m e s t e r e n meddelte, at man ønskede Byraadets Støtte ved en anbefaling af Resolutionen, naar den blev indsendt til Rigsdagen.

P. P e t e r s e n erklærede, at den borgerlige Gruppe ikke kunde gaa med dertil, idet det maatte blive Lovgivningsmagtens Sag, hvad der skal gøres derved.

J. P e r r e g a a r d beklagede, at Lovgivningsmagten ikke var til Stede i Byraadet, for det kunde være rart at faa at vide, hvad Meningen egentlig er med at forlænge en Lov og saa bag efter nægte at stille Penge til Raadighed i Henhold til Loven. Der var nu bevilget Laan til 5—600 Lejligheder, men der var endnu ikke udbetalt

noget, og Følgen var, at alt Byggearbejdet laa stille. Det var nærmest at gøre Grin med det hele.

B o r g m e s t e r e n vilde gøre den borgerlige Gruppe opmærksom paa, at Byggeriet ikke kunde standses, og hvis Rigsdagen ikke vilde være med til at yde sin Støtte til at løse Boligspørgsmaalet, kom det til at gaa ud over Kommunen. Ved at nægte at forlænge Loven kunde de konservative Partier forhindre private i at bygge, men saa maatte Kommunen tage saa meget stærkere fat, for man kunde ikke vedblivende have Folk boende i Skoler o. l., og man var nødt til at skaffe dem Husly.

M. B r a m m e r anbefalede Byraadet at tiltræde Resolutionen. Det var paatrængende nødvendigt at faa Byggeriet i Gang snarest muligt paa Grund af de fortvivlede Boligforhold, og det gjaldt lige saa meget om at skaffe Arbejde. Det var ganske selvmodsigende at standse Arbejdet og saa i Stedet for betale Understøttelse, saa det var uforstaaeligt, at den borgerlige Gruppe ikke kunde gaa med dertil, og at Konsul Petersen overhovedet kunde vove at tale derimod, som Forholdene var.

P. P e t e r s e n havde hverken talt for eller imod, men kun sagt, at det maatte blive Lovgivningsmagtens Sag at afgøre, hvorvidt Statskassen kunde vedblive at yde denne Støtte.

J. P e r r e g a a r d gjorde opmærksom paa, at Aarhus Kommune til Dato ikke havde paaført Statsboligfonden en eneste Øres Tab. Man kunde ikke vedblivende se paa, at alt Arbejde i Byen laa stille; alene indenfor Byggefagene var der 6—700 Arbejdsløse, og de fleste af disse kunde komme i Arbejde, hvis Rigsdagen kunde træffe en Ordning.

Marthin Pedersen pegede paa, at naar den borgerlige Gruppe hverken vilde stemme for eller imod, saa var det at stille sig paa et negativt Standpunkt og lægge Hænderne i Skødet. Hvis Staten ikke mærkede, at der i Kommunerne var nogen Interesse for at fortsætte Byggeriet, kunde Regeringen maaske blive stillet saaledes, at den ikke kan gennemføre noget i saa Henseende. Saa blev det meget dyrere for Kommunerne, men saa skulde Ansvaret ogsaa blive lagt paa dem, som stillede sig paa et negativt Standpunkt.

H. J. B a d e n erklærede, at naar Forholdene var saa fortvivlede, havde Lovgivningsmagten i første Række Ansvaret derfor, idet den først var Skyld i, at der blev nedbrudt over 300 Lejligheder i Byen paa Grund af Banegaarden, og dernæst ved omtrent helt ved at ophæve Huslejeloven gjorde Hundrede af Familier husvilde. Man maatte derfor haabe, at det vil lykkes Lovgivningsmagten at gøre noget godt igen af det, som den havde forbrudt mod Aarhus Kommune paa Boligspørgsmaalets Omraade, ved at stille Midler til Raadighed. Taleren vilde derfor anbefale at støtte Resolutionen for at give Rigsdagen en lille Opstrammer, ellers troede de, at København var hele Danmark, og at nogle faa ledige Lejligheder dér var det samme som Overflod af Lejligheder i hele Landet.

Forslaget om at støtte Resolutionen vedtoges enstemmig med 12 Stemmer.

14. (J. Nr. 50—1925). **Andragender om Indflytnings-tilladelse.**

Fra Boligkontrollen forelaa følgende Indstilling:

A n b e f a l e d e A n d r a g e n d e r.

P. Herløv, Riis Skov.

K. Hansen, København.

S. Bang, København.

N. Paulsen, København.
V. Villsen, p. t. Aarhus.
J. Høegh, Riis Skov.
F. Nielsen, Haderslev.
J. N. Kruse, Vejle.
Chr. Rasmussen, Hinnerup.
Carl Bang, Løgten.
K. Jespersen, København.
P. F. Knudsen, Sønderborg.
E. Knudsen, Hornum.

I k k e a n b e f a l e d e A n d r a g e n d e r.

H. C. Sørensen, Silkeborg.
V. A. Vinkle, Nyborg.
Agnes Harboe, Hillerød.
Knud Jacobsen, Viborg.
H. Ziegelberg, Aabenraa.
Fru Anna K. Jensen, Saralyst.
Chr. Petersen, Højbjerg.
J. C. Sørensen, Viby.
R. Cedergreen, Kongsvang.
P. Jørgensen, Viborg.
Chr. Jensen Viby.
Nielsine Svenningsen, Vejlbj Fed.

I n d s t i l l i n g e n v e d t o g e s.

15. (J. Nr. 1—1925). **Andragender om Tilladelse til Lejeforhøjelse.**

Boligkontrollen kan ikke anbefale Andragender angaaende følgende Ejendomme:

Høegh Guldborgsgade Nr. 47.

Frederiksgade Nr. 18.

I n d s t i l l i n g e n v e d t o g e s.

16. (J. Nr. 662—1925). **Andragende om Tilladelse til at nedlægge en Lejlighed i Hans Brogesgade Nr. 3.**

Boligkontrollen kan anbefale Andragendet paa Vilkaar, at den nye Lejlighed i Bruunsgade Nr.

38 er færdig og taget i Brug til Beboelse, forinden Nedlæggelsen finder Sted.

Indstillingen vedtoges.

17. (J. Nr. 634—1925). **Andragende fra A/S »Fotorama« om Tilladelse til at nedlægge nogle Lejligheder i Amaliegade Nr. 14.**

Boligkontrollen kan under Hensyn til Lejlighedernes Beskaffenhed nøjes med til Gengæld at kræve indrettet den ene Lejlighed, som Byggeautoriteterne vil tillade indrettet i det nye Hus.

Bernt Jensen oplyste, at det drejede sig om Nedlæggelse af to daarlige Lejligheder, og i Stedet for fik man 1 god Lejlighed og 6—7 Enkeltværelser.

Indstillingen vedtoges.

18. (J. Nr. 663—1925). **Indstilling fra Boligkontrollen om Tiltale mod Enkefru B. Hansen, Grønnegade Nr. 22, for Overtrædelse af Boligloven.**

Bernt Jensen meddelte, at Huslejen blev fastsat af Boligkontrollen sidste Oktober Flyttedag, men derefter havde hun delt 3 af Lejlighederne og for den halve Lejlighed taget omtrent lige saa meget, som der var fastsat for hele Lejligheden. Politiet havde optaget Rapport, men kunde ingen Vej komme med hende, saa der var næppe andet at gøre end at henvise Sagen til Retten.

Indstillingen vedtoges.

19. (J. Nr. 12⁴⁰—1925). **Indstilling angaaende Tildeling af Aldersrente.**

Indstillingen vedtoges.
